

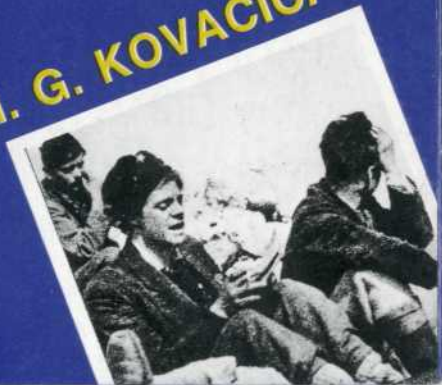
SLIKE IZ

ŽIVOTA

I. G. KOVAČIĆA

„Mračno me doba zagušit neće,
Srkat ću smolu, jesti ću cvijeće!”

(I. G. Kovačić, *Mračno doba*)

Izložba u povodu 75-godišnjice rođenja i 45-godišnjice odlaska u partizane Ivana Gorana Kovačića, nastoji mozaikom informacija o Goranovom životu i radu omogućiti posjetiocima vlastite doživljaje njegove stvaralačke osobitosti. Akcentiranjem određenih biografskih i kreativnih specifičnosti I. G. Kovačića — pjesnika, novinara i revolucionara, istovremeno bismo željeli pokazati korijene inicijative za osnivanje suvremene kulturno-umjetničke manifestacije koja se tradicionalno održava svakog proljeća pod Goranovim imenom u raznim krajevima zemlje.

Izložbu smo nazvali „Slike iz života . . .” sugerirajući i naslovom misao da je saznanje o Goranu *nepotpuno* bez posezanja za njegovim književnim djelima kao lektinom, i podijelili je u dvije sadržajne cjeline:

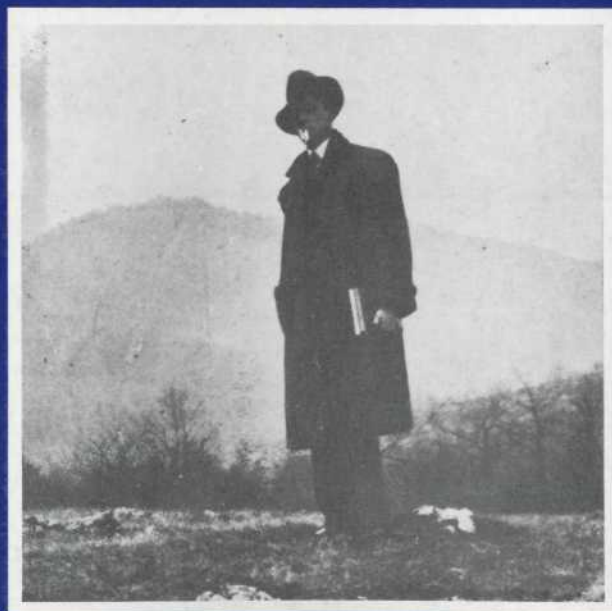
Prvi dio — obilježava analitički pristup Goranovoj književnoj ostavštini, s osvrtom na osnovne biografske podatke od vremena kada se javlja u književnom životu međuratne Hrvatske, do pogibije. Sastoji se od slijedećih segmenata:

— Biografija, ispričana s dvije serije fotografija o Goranovom životu u Zagrebu prije odlaska u partizane (1930—42), te iz vremena provedenog na oslobođenom teritoriju, kao i s borcima I. dalmatinske i V. crnogorske brigade (I-VII/1943), ne teče paralelno s ilustracijama iz njegovog književnog opusa, već je izdvojena u relativno samostalnu cjelinu. Smatrali smo takav postupak opravdanim s obzirom na kratak period koji izložba prati — deset posljednjih godina Goranovog života u kojima su i nastala njegova najznačajnija djela. Namjeravali smo time, ne narušavajući cjelinu i dinamiku sadržaja, maksimalno olakšati sistematizaciju informacija o Goranu kao stvaraocu i ujedno inicirati eventualni intelektualni angažman posjetioca pri doživljavanju viđenoga:

— Raznovrsnim materijalom — uglavnom originalnim rukopisima, likovnom i bibliografskom građom, štampom, te uvećanim kolažiranim reprodukcijama ilustrativnih tekstova — dokumentirana je Goranova poezija, pripovjedačka proza, novinarski rad, zanimanje za stranu književnost i njeno prevođenje s francuskog, engleskog, ruskog i slovenskog jezika, bavljenje enigmatikom i ilustriranjem vlastitih literarnih radova.

— Goranovom druženju s Vladimirom Nazorom dano je značajno mjesto, kako zbog nesumnjivog utjecaja na mladog pisca njihovih čestih rasprava o literaturi, jeziku i postupcima književnog stvaranja (djelomično sačuvanih u Goranovoj korespondenciji), tako i zbog činjenice da su u prosincu 1942. godine zajedno krenuli preko Kupe na oslobođeni teritorij, pridruživši se NOP-u.

— Poema „Jama”, Kovačićevo najznačajnije djelo s kojim je ušao u svjetske antologije književnosti, prezentirana je u cjelosti s ilustracijama Ede Murtića i Zlatka Price iz 1944. godine. Originalni likovni radovi domaćih i stranih autora inspiriranih Goranovom poemom upotpunjuju i akcentiraju doživljaj njegove pjesničke riječi.

ZAJECO SAM I JOŠ I SAD PLAČEM
JEDINO GRLOM, JER OČIJU NEMAM,
JEDINO SRCEM, JER SU SUZE MAČEM
KRVNIČKIM TEKLE ZADNJI PUTA, NEMAM
ZJENICE DAVAS VIDIM I NEMAM MOĆI,
A HTIO BIH, TUČO! — S VAMA U BOJ POĆI.

TKO STE? ODAKLE? NE ZNAM, AL SE ČUJEM
NA VAŠEM SVIJETLU, PJEVAJTE, JER ČUJIM,
DA SAD TEK ŽIVIM, MAKAR MOŽDA MRIJEM.
SVETU SLOBODU I OSVETU SLUTIM . . .
VAŠA MI PJESMA VRAĆA SVJETLO OKA
KO NAROD BILNA, KO SUNCE VISOKA.

Drugi dio izložbe — naznačuje oblik memorijalnih manifestacija kulturno-umjetničkog sadržaja koje se od 1964. godine održavaju pod Goranovim imenom u mnogim mjestima Jugoslavije. Tu su nabrojene neke od nagrada dodijeljenih najuspješnijim učesnicima „Goranovog proljeća”:

- „Vjesnikova” nagrada „Goran” — za knjigu godine 1965—87.
- nagrada „Goran” — mladim pjesnicima, 1977—87.
- nagrada „Za pticom” — amaterima-recitatorima poezije, 1964—87.
- „Goranov vijenac” — pjesnicima za cjelokupan pjesnički opus, 1971—87.
- „Goranova plaketa” — pjesnicima za dječju poeziju, 1975—87. godine.

Pregledom najznačajnijih nagrada, kao i nagrađenih autora i djela, pokušali smo simbolično naznačiti kontinuitet revolucionarnog pjesničkog izraza Goranovog vremena s kreativnim senzibilitetom današnjih generacija književnika i publicista.

Dubravka Peić

ZAHVALA

Zahvaljujemo se Zavodu za književnost i teatrologiju JAZU, Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu, knjižnici Medveščak, Gradskoj knjižnici u Zagrebu, foto-arhivi Vjesnika te Dragutinu Tadijanoviću i Otonu Glihi na doprinosu realizaciji ove izložbe.

1988

Izdavač: „GORANOVNO PROLJEĆE” i Muzej revolucije naroda Hrvatske
Za izdavača: Marko Damjanović
Autor izložbe: Dubravka Peić
Likovni postav: Đurda Knežević, Dubravka Peić
Fotografije: Igor Brzoja
Tehnički postav: Radiona Muzeja revolucije naroda Hrvatske
Tisak: Centar za rehabilitaciju „Zagreb”
Naklada: 500 kom.